

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT

TREBALL SOCIAL EN L'ÀMBIT DE LA INFÀNCIA

Coordinació: MARTIN MARTINEZ, ENCARNA

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	TREBALL SOCIAL EN L'ÀMBIT DE LA INFÀNCIA			
Codi	101725			
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Treball Social	2	OPTATIVA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA	
	Nombre de crèdits	1.8	4.2	
	Nombre de grups	1	1	
Coordinació	MARTIN MARTINEZ, ENCARNA			
Departament/s	PSICOLOGIA, SOCIOLOGIA I TREBALL SOCIAL			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
MARTIN MARTINEZ, ENCARNA	encarna.martin@udl.cat	3	
NAVARRO EZQUERRA, JOSEP LLUIS	joseluis.navarro@udl.cat	3	

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Conèixer i comprendre la complexitat de les relacions familiars i com aquestes afecten al desenvolupament dels infants
- Analitzar de manera reflexiva i crítica les diferents tipologies d'intervenció en l'àmbit de la protecció a la infància, així com la importància de les aportacions dins el Treball Social
- Promoure la pràctica activa a través de l'anàlisi de casos reals, l'elaboració d'hipòtesis, diagnòstic, pronòstic i proposta de mesura més adient.
- Argumentar la decisió presa, amb un llenguatge correcte i utilitzant la terminologia adequada.
- Conèixer i entendre el marc normatiu i jurídic dels diferents organismes que s'ocupen de la protecció de la infància.

Competències

CG1: Desenvolupar capacitat crítica, d'anàlisi i síntesi.

CG3: Desenvolupar la capacitat de resoldre problemes i presa de decisions

CG4: Desenvolupar-se en el treball en equip i lideratge

CG5: Mostrar habilitats en les relacions interpersonals.

CG7: Exercir un aprenentatge autònom i adaptació a situacions noves.

CT1: Implementar la comunicació oral i escrita en la llengua materna

CT3: Utilitzar les TIC en el context professional i capacitar per la gestió de la informació.

CT4: Afavorir el respecte als drets fonamentals d'igualtat entre homes i dones, a la promoció del Drets Humans i als valors propis d'una cultura de pau i de valors democràtics.

CE6: Analitzar i avaluar els problemes i necessitats socials presents en la societat.

CE9: Conèixer el sistema de l'Estat del Benestar, les polítiques socials que desenvolupen i les prestacions que proporcionen.

CE10: Dominar el conjunt de recursos i serveis socials, així com saber determinar la seva idoneïtat en funció de les circumstàncies.

Continguts fonamentals de l'assignatura

Bloc 1. LA FAMÍLIA

Tema 1: La Família

1. Definicions, funcions, competències...
2. La globalització del context familiar
3. Nous models familiars

Tema 2: Treball social amb famílies

1. La família com a unitat d'intervenció
2. Famílies Funcionals. Famílies Disfuncionals.

Bloc 2. INFÀNCIA

Tema 3: Evolució històrica

1. Concepte d'Infància al llarg de la història
2. Teories i models

Tema 4: Desenvolupament de l'infant

1. Factors de desenvolupament
2. Etapes del desenvolupament
3. Influència del sistema familiar
4. Altres agents socialitzadors: l'escola, el barri, la comunitat, la ciutat...

Bloc 3. POLÍTIQUES SOCIALS PARA LA INFÀNCIA

Tema 5: Marc Legal

1. Normativa vigent en matèria d'atenció a la Infància i l'Adolescència
2. Els Drets del Infants. La protecció jurídica d'aquests Drets.

Tema 6: Anàlisis i Metodologia d'Intervenció en situacions de risc

1. Sistemes d'avaluació del risc: Indicadors, factors
2. Prevenció
3. Diagnòstic Social

Bloc 4. INFÀNCIA EN SITUACIÓ DE DESPROTECCIÓ I/O EXCLUSIÓ SOCIAL.

Tema 7: Attachment

1. Teoria de l'aferrament. Conceptes claus,
2. Construcció del vincle afectiu. Tipologies

Tema 8: Els maltractaments

1. Aspectes conceptuals. Contexts que produeixen traumes.
2. Competències parentals. Habilitats parentals; Capacitats parentals.
3. Manifestacions dels maltractaments infantils
4. Conseqüències dels maltractaments en els infants
5. Resiliència

Bloc 5. PROCÉS D'INTERVENCIÓ

Tema 9. Sistema de protecció

1 Organigrama del Sistema de Protecció

2 Classificació de la xarxa de serveis d'atenció a la infància: Serveis Socials comunitaris, Serveis Socials especialitzats.

Tema 10: Mesures administratives

1. Atenció en pròpia família (compromís socioeducatiu),
2. Mesures de tutela: Centres d'acollida, Acolliment Familiar Simple, Acolliment preadoptiu, Acolliment en Unitat Convivencial d'Acció Educativa, Famílies col·laboradores, Mesures de Transició a la vida adulta, etc.

Tema 11. Justícia Juvenil

1. Circuit d'instrucció de mesures
2. Equips d'assessorament
3. Mesures en Medi Obert (MPA)
4. Mesures de Centre
5. La Mediació

Eixos metodològics de l'assignatura

Activitats presencials: 60%

- Classes magistrals
- Pràctiques de resolució de casos
- Exposicions
- Projeccions i reportatges amb debat posterior
- Realització de la prova escrita

Activitats no presencials: 40%

- Lectura i anàlisi de textos
- Preparació de les exposicions i els debats
- Recerca d'informació bibliogràfica i en la xarxa
- Estudi i preparació de la prova escrita

Pla de desenvolupament de l'assignatura

BLOC	TEMA	ACTIVITAT	MODALITAT	DESCRIPCIÓ	TASQUES ALUMNES	% AVALUACIÓ
Bloc I. La família	1. La família	Exposició teòrica dels continguts	Presencial	Explicar els conceptes bàsic. Respondre dubtes i dirigir l'aprofundiment Explicar a la classe la pròpia percepció i opinar argumentant Treball en grup	Escoltar, prendre notes, reflexionar i participar fent preguntes o donant l'opinió.	10%
	2. Treball Social amb famílies	Debat Lectura d'un article			Efectuar l'exposició	
Bloc II. Infància	3. Evolució històrica	Exposició teòrica dels continguts	Presencial	Explicar els conceptes bàsic. Respondre dubtes i dirigir l'aprofundiment Transmetre de forma resumida el més important i relacionar-lo amb el tema 2.	Escoltar, prendre notes, reflexionar i participar fent preguntes o donant l'opinió.	10%
	4. Desenvolupament de l'infant	Visionat d'una pel·lícula			Treball grupal	
Bloc III . Polítiques socials per a la Infància	5. Marc Legal	Exposició teòrica dels continguts	Presencial	Explicar els conceptes bàsic. Respondre dubtes i dirigir l'aprofundiment Llegir en profunditat una de les lectures proposades	Escoltar, prendre notes, reflexionar i participar fent preguntes o donant l'opinió.	
	6. Anàlisi i Metodologia d'Intervenció en situacions de risc	Debat Treball sobre una lectura			Realitzar-ne la fitxa	
Bloc IV . Infància en situació de desprotecció i/o exclusió social.	7. Attachment	Exposició teòrica dels continguts	Presencial	Explicar els conceptes bàsic. Respondre dubtes i dirigir l'aprofundiment Transmetre de forma resumida el més important i relacionar-lo amb la teoria del bloc IV.	Escoltar, prendre notes, reflexionar i participar fent preguntes o donant l'opinió.	10%
	8. Els maltractaments	Anàlisi d'un reportatge			Treball grupal	
	9. Sistema de protecció	Exposició teòrica dels continguts	Presencial	Explicar els conceptes bàsic. Respondre dubtes i dirigir l'aprofundiment	Escoltar, prendre notes, reflexionar i participar fent preguntes o donant l'opinió.	

Bloc V . Procés d'Intervenció	10. Mesures administratives	Exposició teòrica dels continguts Treball sobre casos pràctics	Presencial	Explicar els conceptes bàsic. Respondre dubtes i dirigir l'aprofundiment A partir d'un cas, analitzar la situació tenint en compte la teoria donada al llarg de l'assignatura i exposar les conclusions	Escoltar, prendre notes, reflexionar i participar fent preguntes En grups, analitzar el cas adjudicat, aplicar els coneixements adquirits i prendre una decisió.es o donant l'opinió.	10%
	11. Justícia Juvenil	Exposició teòrica dels continguts	Presencial	Explicar els conceptes bàsic. Respondre dubtes i dirigir l'aprofundiment	Escoltar, prendre notes, reflexionar i participar fent preguntes o donant l'opinió.	

Sistema d'avaluació

Per tal d'aprovar l'assignatura serà necessari:

- Exàmens escrits: Realització de dues proves escrites i individuals, on s'avaluarà l'aprenentatge del continguts. Aquestes proves es puntuaran de 0 a 10 i per aprovar-les, caldrà obtenir-hi un mínim de 5 punts en el global dels dos examens. Els exàmens representaran un 50% del total de la nota.
- Treballs en grup: Realització de quatre treballs grupals. Representarà el 40% del total de la qualificació final.
- L'últim punt serà l'assistència i la participació a l'aula. Aquest ítem representarà el 10% del total de la qualificació final.

Avaluació alternativa:

Aquells alumnes que acreditin davant la UdI, que per motius laborals no poden assistir a classe ni realitzar les proves previstes, se'ls avaluarà a partir de:

- Dos exàmens presencials que representaran un 25% cadascun.
- Dos treballs a determinar que representaran un 25% cadascun.

Bibliografia i recursos d'informació

BALCELLS, M.A. i ALSINET, C. (2001): *Infancia y adolescencia en riesgo social*. Barcelona, Editorial Milenio.

BARUDY, J. (1998): *El dolor invisible de la infancia: una lectura ecosistemática del maltrato infantil*. Barcelona, Paidós.

BARUDY, J. y DANTAGNAN M. (2005): *Los buenos tratos a la infancia: Parentalidad, Apego y Resiliencia*. Barcelona, Gedisa

BRONFENBRENNER, U. (1987): *La ecología del desarrollo humano: experimentos en entornos naturales y diseñados*. Barcelona, Paidós.

- CASTELLVÍ i MASJUAN, P. (2001): *Psicologia del desenvolupament*. Bsrcelona, Biblioteca Universitària Universitat Ramon Llull.
- CIRILLO, S.; DI BLASIO, P. (1991): *Niños maltratados: diagnóstico y terapia familiar*. Barcelona, Paidós.
- DI BARTOLO, I. (2017): *Cómo nuestros vínculos nos hacen quienes somos*. Buenos Aires, Lugar Editorial.
- FERNÁNDEZ DEL VALLE, J. (1999): *Los estándares de calidad en los servicios sociales para la infancia y familia*. V Congreso Estatal de Intervención Social: Calidad y Responsabilidad Compartida. *Retos de Bienestar en el cambio de siglo*. Madrid, Colegio Oficial de Psicólogos.
- FLAQUER L., ALMEDA E. y NAVARRO L. (2006): *Monoparentalidad e Infància*. Colección Estudios Sociales nº 20. Obra Social. Fundació La Caixa.
- FORES A. y GRANÉ J. (2008): *La resiliència, Crecer desde la adversidad*. Barcelona, Plataforma Editorial.
- GERHARDT, S. (2016): *El amor maternal. La influencia del afecto en el cerebro y las emociones del bebe*. Editorial Eleftheria
- GONZALO MARRODÁN, J.L. (2015): *Vincúlate, Relaciones reparadoras del vínculo en los niños adoptados y acogidos*. Bilbao, Editorial Desclée De Brouwer
- GRACIA, E. Y MUSITU, G. (1999): *Los malos tratos a la infancia: lecturas técnicas*. Madrid, Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.
- GUERRERO, J. (2000): "Los hijos y la mediación familiar: Implicaciones metodológicas en el proceso de resolución de conflictos". En *Cuadernos Andaluces de Bienestar Social (CABS)* 6 y 7.
- GUTHRIE, R. (1992): *Los niños y el Consejo de Europa*. Infancia y Sociedad nº15, Madrid.
- KAZDIN, A. (1988): *Tratamiento de la conducta antisocial en la infancia y la adolescencia*. Barcelona, Martínez Roca.
- LAFUENTE BENACHES, M.J. y CANTERO LOPEZ M.J (2010): *Vinculaciones afectivas, apego, amistad i amor*. Madrid, Ediciones PIRAMIDE,
- LÓPEZ SÁNCHEZ, F. (1995): *Necesidades de la infancia i protección infantil. Fundamentación teórica, clasificación y criterios educativos*. Madrid, Ministerio de Asuntos Sociales.
- MINISTERIO DE TRABAJO Y ASUNTOS SOCIALES (1999): *Guia para la aplicación del Convenio de la Haya relativo a la protección del niño y a la cooperación en materia de adopción internacional*. Madrid, MTAS.
- MONDRAGON, J. y TRIGUEROS, I. (1993): *Manual de prácticas de Trabajo Social con menores*. Madrid, Siglo XXI.
- MORENTE, F. (1997): *Los menores vulnerables*. Jaén, Publicaciones Universidad de Jaén.
- PAUL, J. DE. y ARRUABARRENA, M.I. (1988): *El papel de Trabajador Social en el abordaje del problema del maltrato y abandono a la infancia*. Vitoria, Servicios de Publicaciones del Gobierno Vasco.
- PAUL, J. DE. y ARRUABARRENA, M.I. (1996) (comp.): *Manual de protección infantil*. Masson, Barcelona.
- PERE AMORÓS, DE PALACIÓS, FUENTES, LEÓN, Y OTROS (2003): *Niños Canguro. Una experiencia de protección a la infancia*. Fundación La Caixa
- PÉREZ, Mª J. (1999): "Menores no acompañados". En *Revista de Servicios Sociales y Política Social*, nº48.
- VALVERDE, J. (1993): *El proceso de inadaptació social*. Madrid, Popular [2ªed.].
- VARELA, J. (1986): "Aproximación genealógica a la moderna percepción social de los niños". En *Revista de Educación*, nº 281.

VANISTENDAEL, S. (2002): *La felicidad es posible: despertar en niños maltratados la confianza en sí mismos*. Barcelona, Gedisa,

VIGUER, P. y SERRA DESFILIS, E. (1998): *La infancia de fin de siglo: madres trabajadoras, clima familiar y autonomía*. Madrid, Síntesis.

WEBGRAFIA

Departament de Benestar Social i Família. En: <<http://www.gencat.cat/benestar/dgaia>>

Regidoria de Serveis Personals de la Paeria. En : <<https://benestarsocial.paeria.cat/>>

UNICEF – La Convenció dels Drets de l'Infant. En: <<http://www.unicef.org/spanish>>